

Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego, tom II/1: *Księga II. Lud Boży. Część I. Wierni chrześcijanie. Część II. Ustrój hierarchiczny Kościoła*, red. J. Krukowski, Poznań: Pallottinum 2005, ss. 485.

Stowarzyszenie Kanonistów Polskich podjęło inicjatywę opracowania *Komentarza do Kodeksu Prawa Kanonicznego* ogłoszonego w 1983 roku przez papieża Jana Pawła II. W roku 2004 ukazał się pierwszy jego tom do Księgi I *Normy generalne*. Obecnie ukazał się tom II/1, obejmujący dwie pierwsze części Księgi II *Lud Boży*. Można powiedzieć, że jest to realizacja życzenia wyrażonego przez Jana Pawła II w Konstytucji apostolskiej *Sacrae disciplinae leges* promulgującej obowiązujący *Kodeks Prawa Kanonicznego*, aby nowe kanoniczne ustawodawstwo stało się skutecznym instrumentem, z którego pomocą Kościół będzie mógł się urzeczywistniać według ducha Soboru Watykańskiego II i będzie się okazywał odpowiedni do zbawczego swego zadania, wykonywanego w tym świecie. To życzenie papieża jest przejawem troski najwyższego prawodawcy kościelnego, aby Kodeks Prawa Kanonicznego z 1983 roku był poznawany nie tylko przez specjalistów prawa kanonicznego, ale także przez tych wszystkich, którzy biorą na siebie odpowiedzialność za budowanie Nowego Ludu Bożego, Kościoła Chrystusowego, czyli przez duchownych i świeckich zaangażowanych w swoich wspólnotach w szukaniu harmonii między obowiązującą dyscypliną kościelną a wolnością dzieci Bożych.

Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego to wielotomowa praca zbiorowa kanonistów polskich. Autorami niniejszego tomu są wybitni znawcy i wieloletni wykładowcy prawa kanonicznego: Jan Dyduch, rektor i profesor prawa kanonicznego PAT w Krakowie (kan. 224-231); Wojciech Góralski, profesor prawa kanonicznego i były dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego oraz były prorektor UKSW w Warszawie (kan. 439-446); Edward Górecki, profesor prawa kanonicznego PAT we Wrocławiu i Wydziału Teologicznego w Ołomuńcu (kan. 342-348); Józef Krukowski, redaktor naukowy całego *Komentarza*, konsultor Papieskiej Rady ds. Wykładni Tekstów Prawnych, profesor prawa kanonicznego na KUL w Lublinie i UKSW w Warszawie, były dziekan Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL (kan. 204-223, 232-341, 349-411, 431-438, 447-459, 469-494, 503-510, 515-572); Mirosław Sitarz, wykładowca prawa kanonicznego na KUL w Lublinie (kan. 412-430, 460-468, 495-502, 511-514).

Całość *Komentarza* poprzedzona została wykazem skrótów (s. 5-12) używanych przez autorów, z których większość stanowią skróty dokumentów Kościoła. Należy zauważyć, że wielość używanych skrótów wskazuje już na początku na bardzo szerokie i bogate odwoływanie się w trakcie wykładni do innych dokumentów Kościoła, nie tylko prawnych, ale i doktrynalnych. *Komentarz* kończy wybór podstawowej literatury (s. 479-481) do analizowanego przedmiotu kanonów oraz spisu treści w języku łacińskim i polskim (s. 482-485). Podstawową treść publikacji stanowi obszerny komentarz egzegetyczny do poszczególnych kanonów (s. 13-478).

Publikacja ma następującą strukturę: każda grupa kanonów wyodrębniona przez prawodawcę, np. w tytuł czy artykuł poprzedzona jest krótkim wstępem, dalej znajdujemy treść kanonu i jego polskie tłumaczenie (autorstwa komentatorów, poprawione w stosunku do tłumaczenia z 1984 roku) oraz wykładnię norm zawartych w kanonie. Zatem układ komentarza jest bardzo jasny i przejrzysty dla czytelnika. Ujednolicony został także pod względem edytorskim styl poszczególnych części *Komentarza* autorstwa różnych komentatorów. Całość tekstu komentarza jest skonstruowana w ten sposób, że nie wymaga lektury całości publikacji, ale jedynie treści interesującej czytelnika.

Nowość tej publikacji polega na tym, że jest to po raz pierwszy w polskiej literaturze prawnej komentarz egzegetyczny kanonów Kodeksu Prawa Kanonicznego. Publikacja zawiera teksty kanonów Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 roku, przytaczane w języku łacińskim i w polskim tłumaczeniu oraz wykładnię zawartych w nich norm prawnych. Wykładnia ta uwzględnia odpowiedzi Papieskiej Rady ds. Wykładni Tekstów Prawnych, akty normatywne Stolicy Apostolskiej mające charakter wykonawczy do postanowień kodeksowych, a także związane z ich realizacją akty Konferencji Episkopatu Polski, jakie ukazały się w ciągu 20 lat od promulgacji *Kodeksu*. W tekście wykładni znajdujemy także odwołania do podstawowej literatury odnoszącej się do przedmiotu komentowanego kanonu.

Pomimo tego, że język użyty w *Komentarzu* jest językiem specjalistycznym, prawniczym, to ma on charakter prosty i zrozumiały dla przeciętnego czytelnika. Dzięki temu *Komentarz* ten może służyć szerszemu kręgowi czytelników i stawać się podstawą właściwej aplikacji norm prawa kanonicznego w procesie budowania Ciała Chrystusowego, jakim jest Kościół. Jest to zatem język precyzyjny, charakterystyczny dla stosowanego w technice legislacyjnej, ale jednocześnie wyraża specyficzny, eschatologiczny charakter Kościoła jako wspólnoty ludu Bożego i społeczności hierarchicznie zbudowanej.

Komentarz dzięki pogłębionej analizie kanonów ułatwia zrozumienie sensu norm i ducha prawodawcy kościelnego, jest praktycznym komentarzem do przepisów Kodeksu Prawa Kanonicznego z dziedziny norm o chrześcijanach i hierarchicznego ustroju Kościoła. Walorem publikacji, co należy szczególnie podkreślić, jest oparcie na bogatym materiale źródłowym. Jest on cenną publikacją zarówno dla uczonych zajmujących się prawem kanonicznym, jak również dla ludzi, których zadaniem jest aplikacja i stosowanie prawa kanonicznego w życiu codziennym. Dzięki takiemu ujęciu publikacja łączy w sobie wiedzę niezbędną dla studentów na wydziałach prawa kanonicznego i w wyższych seminariach duchownych, duszpasterzy i wszystkich zainteresowanych poznawaniem i stosowaniem prawa kanonicznego.

Wiesław Kacprzyk

Katedra Kościelnego Prawa Publicznego i Konstytucyjnego KUL